

Univerzita Palackého
v Olomouci

Genius loci...

**Mezinárodní hodnocení vysokých škol
z pohledu zaměstnanců a doktorských studentů
Univerzity Palackého v Olomouci**

březen 2024

Obsah

Dotazníkové šetření	2
Složení respondentů	2
Sledování mezinárodních žebříčků	4
Participace na průzkumu realizovaném mezinárodními žebříčky	5
Ovlivnění navázání spolupráce výsledky mezinárodních žebříčků	6
Informovanost o výsledcích UP v mezinárodních žebříčcích	7
Názory respondentů.....	10
Závěr	11

Dotazníkové šetření

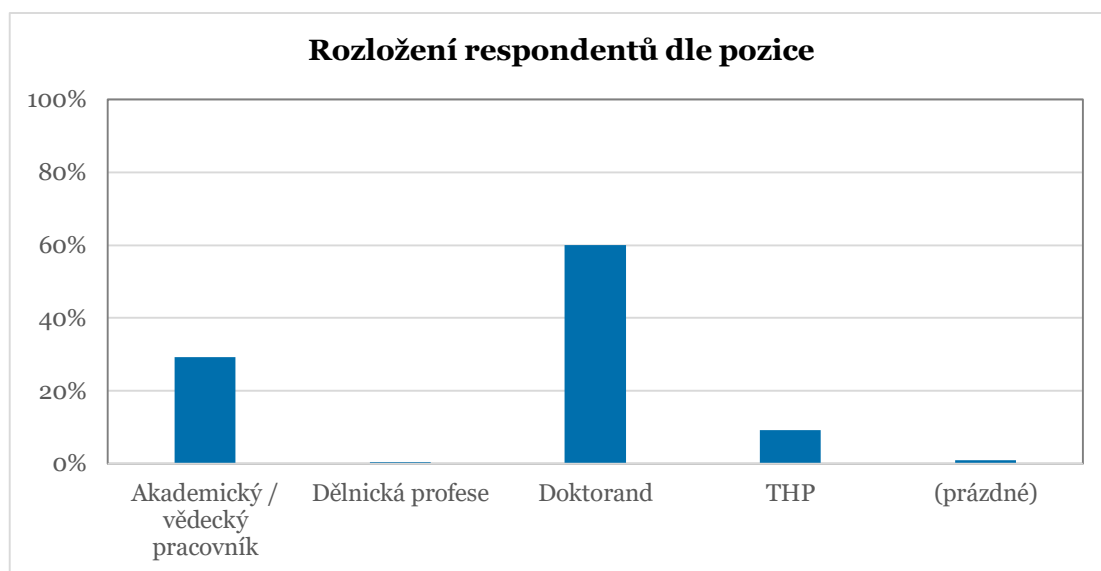
V souvislosti nově formulovanou strategií pro mezinárodní hodnocení bylo realizováno dotazníkové šetření, jehož cílem bylo zjistit, jak se zaměstnanci a studenti doktorského typu studia staví k mezinárodnímu hodnocení univerzity realizovaném prostřednictvím mezinárodních žebříčků.

Zaměstnanci a studenti byli o vyplnění dotazníku požádáni prostřednictvím univerzitního newsletteru a Portálu UP, a to při zahájení sběru dotazníků a následně ještě v průběhu šetření. Zároveň byli na skutečnost probíhajícího dotazníkového šetření upozorněni prostřednictvím newsletteru oddělení strategie a kvality či porady vedení a dotazník byl rovněž přístupný z webových stránek univerzity, které se věnují výsledkům UP v mezinárodních žebříčcích. Dotazník byl k dispozici i v anglické verzi.

Do tohoto dotazníkového šetření, které probíhalo během září a října 2023, se zapojilo celkem 215 respondentů, přičemž 20 osob využilo vyplnění dotazníku v anglické verzi.

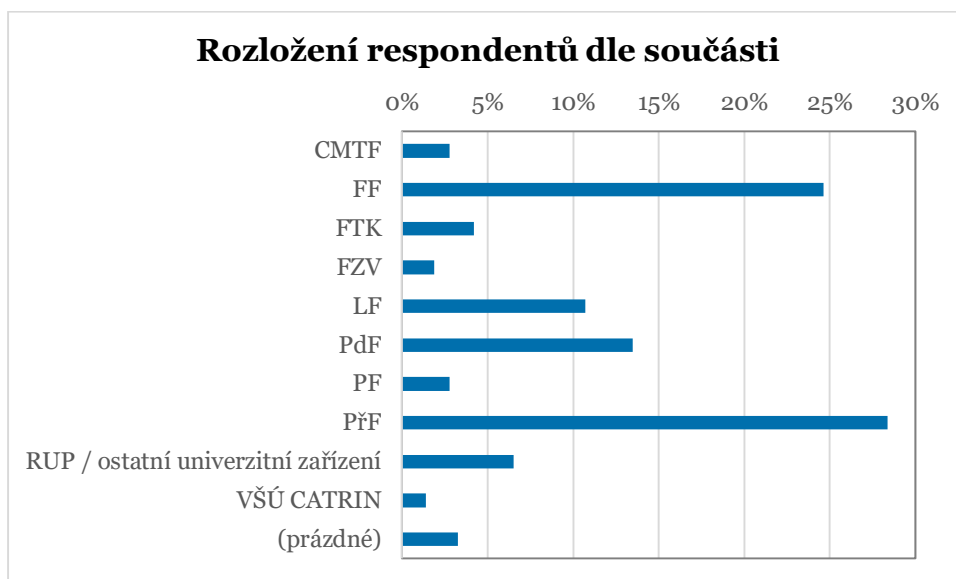
Složení respondentů

Největší část respondentů tvořili studenti doktorského studia, a to téměř dvě třetiny, akademičtí a vědečtí pracovníci byli zastoupeni necelou třetinou, celkem 20 odpovědí poskytli technickohospodářští zaměstnanci (THP), jeden zaměstnanec dělnické profese a dva dotázaní zde odpověď neuvedli.

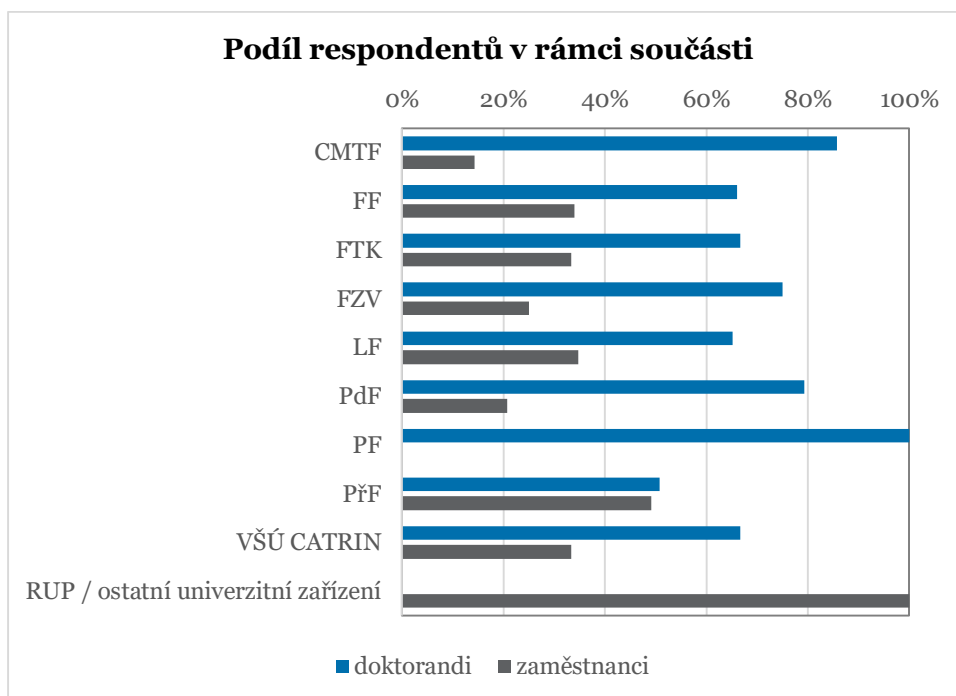

Nejvíce respondentů uvedlo svou příslušnost k PřF a následně k FF – kolem čtvrtiny respondentů z každé fakulty, vzhledem k velikosti obou fakult je pochopitelné, že nejvíce respondentů představují právě jejich studenti/zaměstnanci. Větší část dotazníků byla vyplněna

ještě respondenty z PdF a LF, a to nad 10 % odpovědí fakulty ze všech odeslaných dotazníků. Detailněji zobrazuje situaci následující graf.

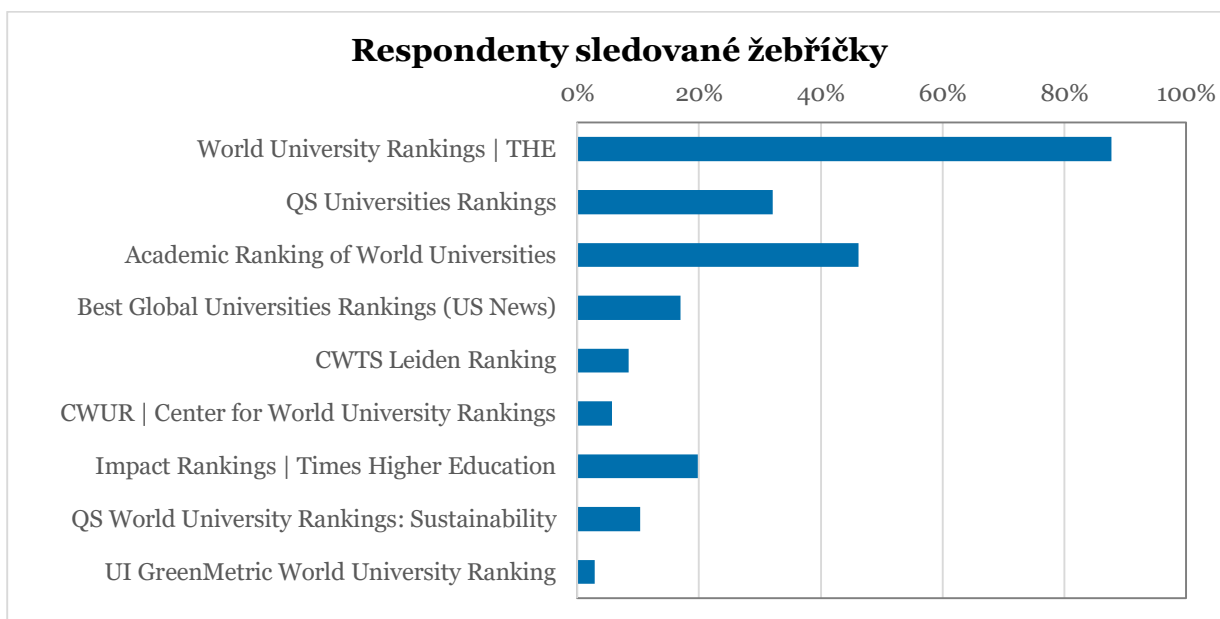
Mezi respondenty jsou na jednotlivých součástech výrazně více zastoupeni doktorandi než zaměstnanci, na PF byli dokonce zastoupeni pouze studenti. Výjimkou je PřF, kde je zastoupení doktorandů a zaměstnanců srovnatelné. Na RUP a ostatních univerzitních zařízeních nebyly odevzdány žádné dotazníky vyplněné studenty, neboť studenti nemohou příslušet k RUP nebo univerzitním zařízením. Všechny součásti zobrazuje následující graf.

Kromě příslušnosti k součásti UP a pozice v rámci UP nebyly o respondentech zjišťovány další identifikační údaje.

Sledování mezinárodních žebříčků

V této části dotazníku byli respondenti dotázáni, zda sledují umístění vysokých škol v mezinárodních žebříčcích. Celkem 51 % uvedlo, že žebříčky nesleduje a naopak 49 % sleduje. Respondenti, kteří uvedli, že umístění vysokých škol v žebříčcích sledují byli požádáni, aby označili z výčtu, která hodnocení mezinárodních žebříčků sledují¹. Tito uvedli, že se nejvíce zajímají o hodnocení ve *World University Rankings | Times Higher Education*, a to téměř 90 % z nich. Necelá polovina respondentů potom uvedla *Academic Ranking of World Universities (Shanghai Ranking)*. Třetím nejčastěji respondenty uváděným žebříčkem byl *QS Universities Rankings*, který sleduje téměř třetina dotázaných. Mimo výčtu mezinárodních žebříčků vysokých škol, do nichž se UP zapojuje, měli respondenti možnost doplnit i jiný žebříček, který nebyl uveden a následně jej specifikovat. Takto učinili celkem tři respondenti, kteří napsali, že žebříčky sledují v rámci článků a o nich prezentovaných informacích, ale nepamatují si názvy konkrétních žebříčků. Rozložení odpovědí mezi jednotlivé žebříčky je zobrazeno v následujícím grafu.

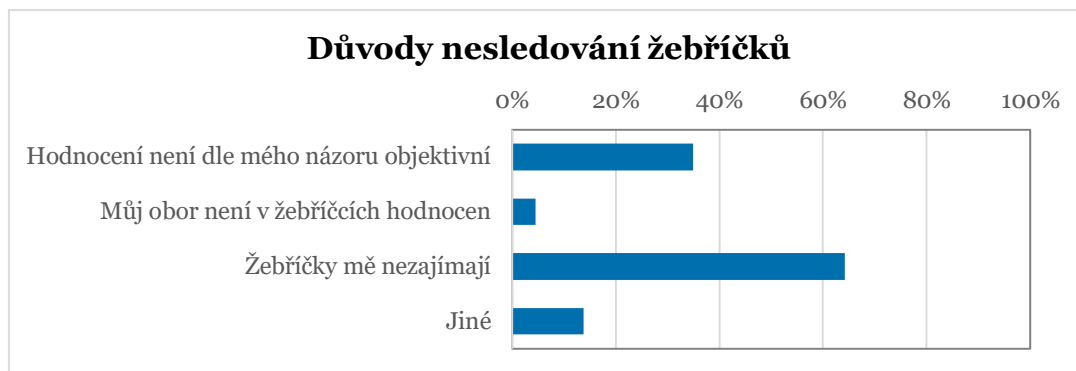

Skupina respondentů, která hodnocení v žebříčcích nesleduje, uvedla jako nejčastější důvod², že je žebříčky nezajímají – téměř dvě třetiny odpovědí. Z 36 % respondenti uvedli, že podle jejich názoru žebříčky nesledují, protože nejsou objektivním hodnocením. Rozložení jednotlivých odpovědí je zobrazeno v následujícím grafu. V odpovědích v kategorii „jiné“ respondenti uváděli, že hodnocení nesledují, protože je příliš obecné, vypovídá málo o kvalitě

¹ Respondenti měli u této otázky možnost zatrhnout více odpovědí.

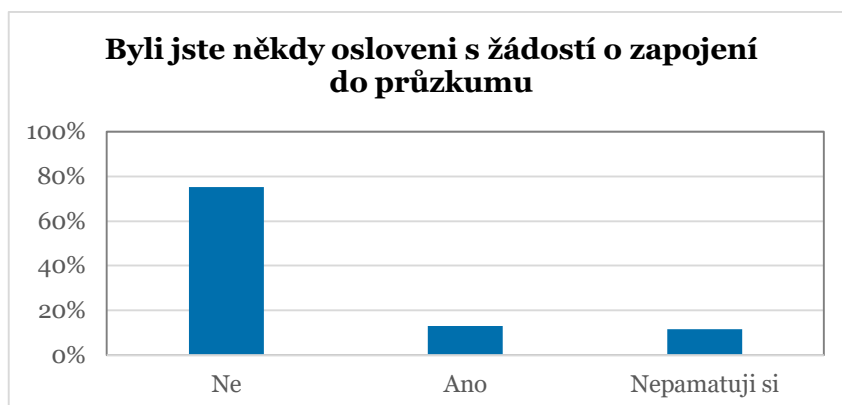
² Respondenti měli u této otázky možnost zatrhnout více odpovědí.

jejich oboru, kvalitě výuky, podmínkách k práci či kvalitě řízení univerzity. Dále také bylo zmíněno, že informace ohledně žebříčků respondenti nevyužijí nebo že jim vysoká pracovní zátěž nedovolí se věnovat tématu žebříčků. Jeden z respondentů také zmínil, že dobré umístění v žebříčku neznamená, že na daném oboru budou kvalitní vyučující a na instituci příjemné pracovní prostředí.

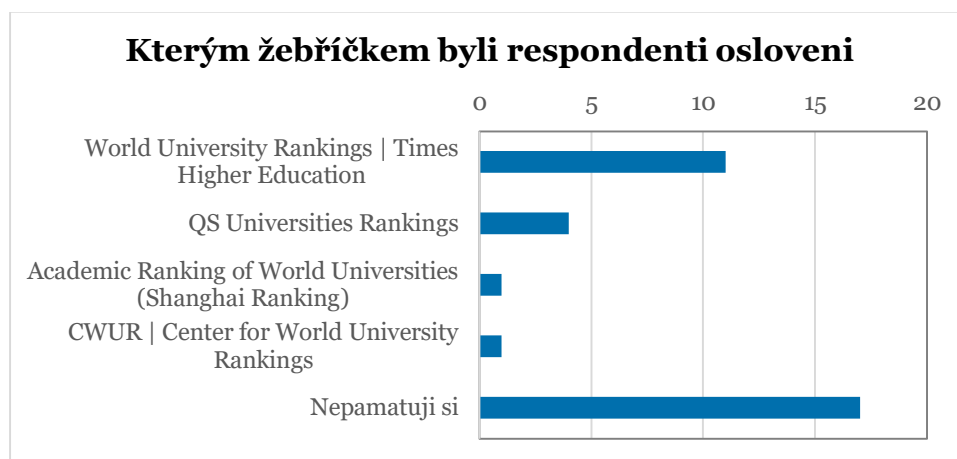

Participace na průzkumu realizovaném mezinárodními žebříčky

Osloveno některým z mezinárodních žebříčků s žádostí o zapojení se do jím prováděného průzkumu bylo pouze 28 respondentů, z nichž 2 byli doktorandi a ostatní akademičtí nebo vědečtí pracovníci. Vzhledem k vysoké účasti doktorandů v tomto průzkumu je pochopitelné, že tak malá část dotázaných má zkušenost s oslovením ze strany mezinárodních žebříčků, jelikož akademická/vědecká kariéra doktorandů teprve začíná. V případě žebříčku World University Rankings | Times Higher Education je totiž kritériem pro respondenty mimo jiné jejich publikační činnost, která je v případě studentů doktorského studia nižší než u déle působících vědeckých pracovníků.

Z těchto oslovených si větší část nepamatuje, kterým žebříčkem byli s touto žádostí osloveni, zbývající respondenti označili 4 z nabízených žebříčků, které společně s četností zobrazuje následující graf.

Z žebříčkem oslovených respondentů se jich do průzkumu zapojilo 19, přičemž 13 z nich následně uvedlo, že by se do tohoto průzkumu zapojilo i příště. Ti, co by se již do průzkumu znovu nezapojili, jako důvod uvedli, že žebříčky nepovažují za objektivní hodnocení, a také, že je vyplnění dotazníků příliš časově náročné. Jeden z respondentů pak uvedl, že na některé z otázek nebyl schopen odpovědět.

Celkem devět oslovených respondentů, kteří se do průzkumu nezapojili, jako důvody své neúčasti nejvíce uváděli³, že žebříčky nepovažují za objektivní hodnocení, dále rovněž vysokou časovou náročnost, případně, že nebyli schopni na některé otázky odpovídat či že je žebříčky nezajímají.

Ovlivnění navázání spolupráce výsledky mezinárodních žebříčků

Pouze devět z respondentů se setkala s tím, že s nimi nějaká instituce chtěla navázat spolupráci na základě výsledků v mezinárodním hodnocení. Respondenti byli požádáni, aby specifikovali danou instituci nebo alespoň zemi, v níž se nachází. Mezi zeměmi byly uvedeny Austrálie, Polsko, Slovensko, Německo, Čína a jako konkrétní instituce byli jmenovány Guizhou University of Science and Technology (Čína), Vrije Universiteit Amsterdam (Nizozemí), Jagellonská univerzita (Polsko) a Policejní akademie ČR v Praze.

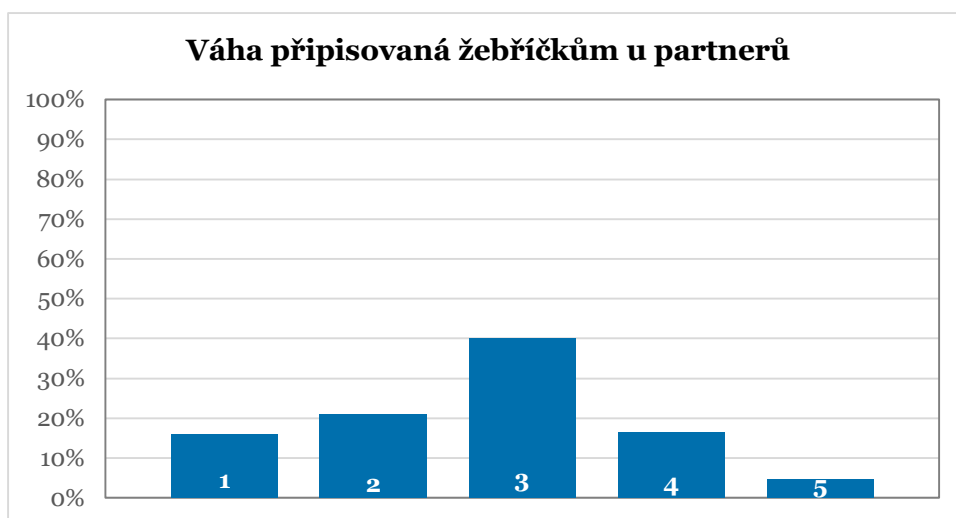
Opačnou zkušenost, a sice, že na základě výsledků v mezinárodních žebříčcích byla spolupráce ze strany další instituce odmítnuta, má rovněž pouze 9 respondentů, z nichž 4 mají i již uvedenou zkušenost pozitivní – jeden z těchto respondentů rovnou uvedl, že dle jeho zkušeností si každá škola dělá vlastní průzkum umístění v žebříčcích při navázání spolupráce. Při upřesnění konkrétní instituce či země, z níž instituce nechtěla navázat spolupráci

³ Respondenti měli u této otázky možnost zatrhnout více odpovědí.

na základě umístění UP v mezinárodním hodnocení byly uvedeny Spojená státy americké, Německo, Korea, Finsko, Velká Británie a z konkrétních univerzit Katholieke Universiteit te Leuven (Belgie). Jeden z respondentů také uvedl, že Ph.D. studenti např. z Mexika, Číny či Egypta často nechtějí přijet na UP kvůli jejímu umístění v žebříčcích.

Na otázku, zda je při komunikaci respondentů s jejich zahraničními partnery otevíráno téma mezinárodních žebříčků, odpovědělo kladně 26 respondentů. Jako nejčastější souvislost byla zmíněna příprava projektů a navazování spolupráce, rovněž porovnání UP s ostatními vysokými školami v ČR ale i v sousedních zemích. Zmíněna byla i publikační činnost, kvalita výuky, kvalita instituce či možnosti uplatnění na trhu práce.

Nakonec byli v této sekci respondenti dotázáni, jakou si myslí, že podle nich připisují jejich zahraniční partneři váhu hodnocení v mezinárodních žebříčcích. K dispozici měli škálu od jedné do pěti, kde číslo 1 představovalo „zcela nedůležité“ a číslo 5 „velmi důležité“. Respondenti na škále vybírali spíše nižší čísla, avšak nejvíce jich zvolilo „neutrální“ hodnotu 3 – celkem 40 %. Hodnotu 5, tj. „velmi důležité“ zvolilo jen 5 % respondentů, naopak „zcela nedůležité“ potom 16 %. Průměrné hodnocení za všechny respondenty je 2,7. Rozložení jednotlivých hodnot je zobrazeno v grafu níže.

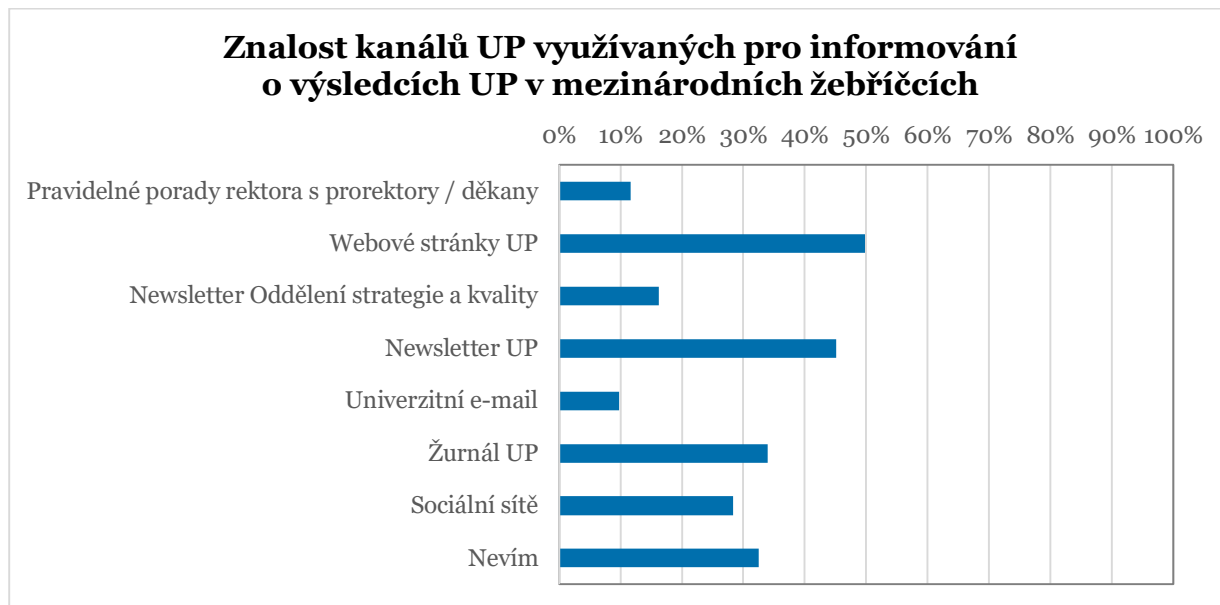

Informovanost o výsledcích UP v mezinárodních žebříčcích

Dotazník dále zjišťoval, zda respondenti ví, prostřednictvím jakých kanálů UP informuje o svých výsledcích v mezinárodních žebříčcích⁴. Třetina respondentů přímo uvedla, že neví. Polovina dotázaných uvedla webové stránky UP, 45 % zadrželo Newsletter UP, v němž však přímo výsledky UP v mezinárodních žebříčcích prezentovány nejsou. Jsou ale prezentovány

⁴ Respondenti měli u této otázky možnost zatrhnout více odpovědí.

v Newsletteru Oddělení strategie a kvality, což mohlo vést k této záměně. Žurnál UP a sociální sítě potom zmiňovalo kolem třetiny respondentů. Univerzitní email, který zmínilo 10 % dotázaných, pak k prezentaci výsledků UP v mezinárodních žebříčků není využíván vůbec.

Necelá polovina respondentů (48 %) by ocenila, kdyby byla ze strany UP více informována o mezinárodních žebříčkách vysokých škol. V této souvislosti by respondenty zajímaly nejvíce informace ohledně umístění v mezinárodních žebříčkách, ale přiblíženy např. více na srovnání s podobnými univerzitami či univerzitami nacházejícími se geograficky ve stejné oblasti (např. Střední Evropa), zmíněny byly i univerzity v rámci Aliance Aurora. Informace o umístění v mezinárodních žebříčkách jsou uveřejněny na webu Univerzity Palackého v sekci [mezinárodního hodnocení](#). Po zveřejnění aktuálních výsledků pak většinou vychází také články v Žurnálu, ve kterých je zmíněno nejen umístění UP, ale také srovnání v rámci České republiky, a nově pak také s partnerskými univerzitami z AURORA.

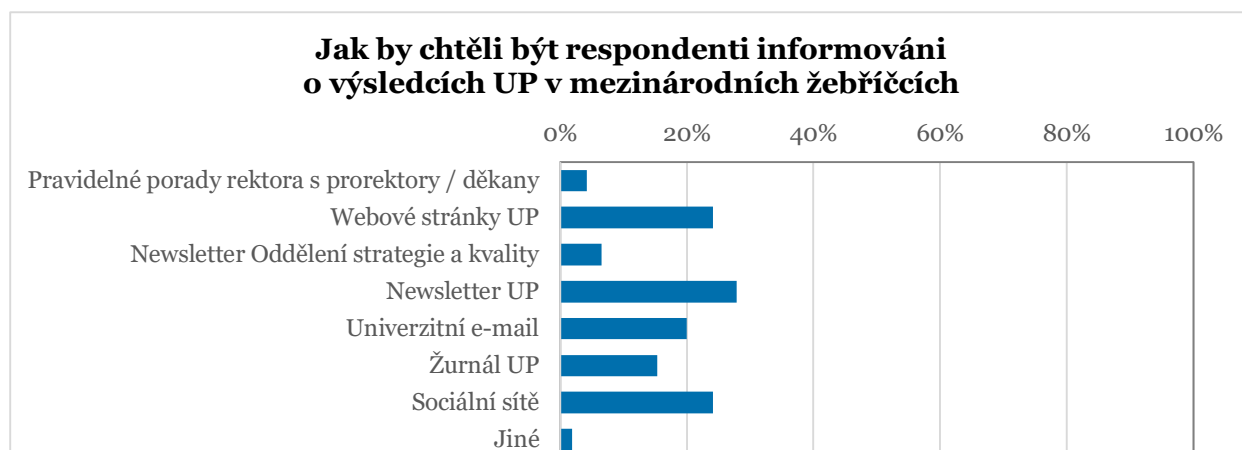
Dále by respondenti uvítali zaměření se na výsledky fakult/kateder, konkrétních oborů, vědy a výzkumu či na prezentování dlouhodobého vývoje umístění se zdůvodněním růstu nebo poklesu v umístění. Některé jednotlivé žebříčky vydávají také tzv. Subject rankingy, ve kterých jsou hodnoceny vybrané obory (liší se žebříček od žebříčku). Umístění UP v oborových žebříčkách je zveřejněno opět na webu UP, nicméně je rozděleno dle předem stanovených oborů, které ne vždy odpovídají rozdělení na UP. Ve většině případů tedy není možné fakultní či katederní srovnání.

Rovněž byla zmíněna analýza univerzit, které se umístily podobně jako UP – co mají společného a naopak odlišného. Prezentaci výsledků umístění UP by bylo vítáno doplnit i informací, jak vedení UP interpretuje výsledky a jaké kroky na základě toho hodlá učinit.

Jednotlivé postupy jsou zapracovány v dokumentu *Strategie Univerzity Palackého v oblasti mezinárodních žebříčků vysokých škol*, který je diskutován s fakultami prostřednictvím Komise pro kvalitu UP a Rady pro vnitřní hodnocení UP.

Kromě samotné detailnější prezentace výsledků by respondenti chtěli být blíže seznámeni s metodikou jednotlivých žebříčků a tím, jakou relevanci na UP toto hodnocení má např. z hlediska rozpočtu. Na základě požadavku týkajícího se metodiky došlo k úpravě [webových stránek UP týkajících se mezinárodního hodnocení](#), do kterých byla metodika stručně zapracována, včetně odkazu na její plnou verzi. Zároveň s tím bylo navrhováno, aby se prezentovalo, jak bude dále UP postupovat, aby svou pozici v žebříčcích vylepšila a co může pro zlepšení pozice udělat mimo publikační činnost sám zaměstnanec/doktorand. Jak už bylo uvedeno výše, touto problematikou se zabývá *Strategie Univerzity Palackého v oblasti mezinárodních žebříčků vysokých škol*.

Následně byli respondenti dotázáni i na kanál, prostřednictvím kterého by chtěli být informováni o výsledcích UP v mezinárodních žebříčcích⁵. Nejvíce jich zvolilo Newsletter UP (28 %), stejnou měrou respondenti dále uváděli webové stránky UP a sociální sítě (po 24 %), pětina zvolila univerzitní email. Celkový přehled ukazuje následující graf. Jak už bylo uvedeno výše, na webových stránkách informace zavěšeny jsou. Výsledky v žebříčcích nejsou sice prezentovány skrz Newsletter UP, ale je možné si je přečíst v Newsletteru Oddělení strategie a kvality, jehož archív je k dispozici [zde a o jehož nových číslech informuje právě Newsletter UP](#). Ve specifikacích možnosti „jiné“ byla uvedena běžná média, dále informování v rámci setkání s vedoucími kateder na kolegiu děkana (FTK) a návrh na uspořádání metodického dne, který by seznámil s metodikou, výstupy a relevancí hodnocení a jeho výsledků pro rozvoj a financování na UP (FTK).

⁵ Respondenti měli u této otázky možnost zatrhnout více odpovědí.

Názory respondentů

Na konci dotazníku měli respondenti možnost sdělit cokoli dalšího k tématu mezinárodních žebříčků, tuto možnost využilo 32 z nich. Nejčastěji se vyjadřovali k tomu, že hodnocení mezinárodních žebříčků není relevantní a nevypovídá nic o kvalitě daného pracoviště, případně že generuje účelové chování vedoucí pouze k posunu v umístění v daném žebříčku. Dále bylo konstatováno, že spolupracující subjekty výsledky v žebříčcích nezajímají, nebo že by se UP měla více zaměřit na kvalitu uvnitř univerzity a zlepšit podmínky pro práci (konkrétně zmíněno mzdové ohodnocení vůči časové náročnosti práce). Vyjádření respondentů v tomto směru lze ilustrovat jednou citací akademického/vědeckého pracovníka z PŘF: *„Ještě jsem se neseťkal s tím, že by v mém oboru žebříčky kohokoli zajímaly. A to spolupracuji s lidmi z mnoha evropských univerzit, stejně jako z několika z USA i jedné kanadské, také se špičkovým mezinárodním výzkumným ústavem. Každého zajímá kvalita mého výzkumu, žebříčky jsou naprosto ignorovány. Stejně tak já i mí kolegové při hledání dalšího uplatnění žebříčky vůbec nesledujeme, zajímá nás především, jaké relevantní prestižní projekty a témata jsou ve výzkumných týmech k dispozici.“*

Opakem tohoto vyjádření je následující komentář rovněž akademického/vědeckého pracovníka z PŘF: *„Otázky v této anketě nejsou kladeny nevhodně. Málokdo z výzkumných partnerů s vámi žebříčky probírá. Málokdo vám sdělí, že s vámi spolupracuje kvůli žebříčkům, a už vůbec, že kvůli nim s vámi nespolečuje. Je to citlivé téma a tyto informace zůstávají skryty. Žebříčky jsou ale samozřejmě extrémně důležité a UP by měla dělat maximum pro zvýšení svého skóre. Důraz pouze na udržitelnost, jak je prezentováno v médiích UP, nepomůže. Obávám se, že bez bolestivých reforem (systém dělení financí, přístupu k zahraničním studijním programům, poměru student/teacher, lákání zahraničních vědců za adekvátní peníze) se UP nepodaří prorazit skleněný strop. V mnoha ohledech UP výrazně zaostává za MU a UK.“*

Jeden ze zahraničních akademických/vědeckých zaměstnanců zmínil, že některé země dávají studentům speciální stipendium na pobyt na zahraniční univerzitě, ale pro příjezd na UP jej není možné využít, protože výsledky UP v žebříčcích nesplňují minimální podmínky pro přiznání tohoto stipendia.

Další komentáře směřovaly k informovanosti respondentů v této oblasti, kdy bylo konstatováno, že na UP chybí jasná strategie, co na základě umístění v žebříčcích dělat. Právě zmíněná strategie již ale na UP existuje. Jedná se o dokument *Strategie Univerzity Palackého v oblasti mezinárodních žebříčků vysokých škol*, která vznikla z iniciativy pana rektora a která je pravidelně projednávána s fakultami na jednáních Komise pro kvalitu UP a Rady pro vnitřní

hodnocení UP. Dále, by dle respondentů měly být informace o výsledcích předávány v jednoduše přehledné a strohé formě např. v tabulce. Toto se děje buď na již několikrát zmíněných webových stránkách či v článcích, které vychází z Žurnálu. Jeden z THP zaměstnanců zmínil, že by měla být THP zaměstnancům předána informace, co mají dělat v případě, že budou osloveni žebříčkem ohledně participace na hodnocení. Opověď na tuto otázku byla přidána na web mezi [časté dotazy](#).

Několik respondentů zmínilo, že by univerzita měla zlepšit své PR jak zahraniční, tak domácí. V souladu s tímto je plánováno rozesílat zahraničním partnerům čtyřikrát do roka Newsletter v elektronické formě, ve kterém budou zveřejňovány úspěchy na poli vědy a výzkumu za uplynulého čtvrt roku. Pokud budete mít tip na článek, který by mohl být zahrnut do newsletteru, kontaktujte redakci Žurnálu UP. Pakliže budete chtít někoho přidat na seznam adresátů obraťte se prosím na [Mgr. Janků](#).

Nakonec jeden z doktorandů z PdF navrhl, aby byl pro studenty připraven seminář za kredity, kde by se dozvěděli informace o významu hodnocení univerzity.

Závěr

Dotazníkové šetření bylo realizováno z důvodu zjištění povědomí zaměstnanců UP o mezinárodních žebříčcích a jeho výstupy jsou zároveň podkladem pro inovaci již existujícího dokumentu *Strategie Univerzity Palackého v oblasti mezinárodních žebříčků vysokých škol*. Strategie vznikla z iniciativy pana rektora a je pravidelně projednávána s fakultami prostřednictvím příslušných orgánů. Kromě podkladů pro inovaci strategie, slouží výsledky dotazníkového šetření také pro zpracování některých z podnětů do komunikace napříč univerzitou a promítnuty tak byly například i do úpravy webu týkajícího se umístění UP v mezinárodních žebříčcích.